

Asia: VN/10057/2023

Jätelakiopas: yhdyskuntajätehuoltoa ohjaavat säännökset

Luku 2: Mitä on yhdyskuntajäte?

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

Sivun 7 kappaleen alaviitteessä 4 mainitaan, että mm. tuotantoteollisuuden ruokaloiden ja toimistojen jätteet ovat myös yhdyskuntajätettä. Tämä maininta olisi selvyiden vuoksi hyvä laittaa itse tekstin kappaleeseen. Lisäksi epäselvyyttä voi olla, vaikuttaako mm. toimistoissa syntyvän jätteen määrä esim. SER:n osalta siihen, luokitellaanko jätteet yhdyskuntajätteen jätenimikkeellä vai onko ratkaisevaa pelkästään laatu. Pitäisikö myös toimistoissa syntyvä asumiseen rinnastettava SER (pienet tulostimet, tietokoneet ym.) pystyä erottelemaan erilleen esim. toimistoista syntyvistä isoista tulostimista, joita ei voisi rinnastaa asumisessa syntyvään jätteeseen, jotta ne tilastoituisivat erikseen jätetilastoihin? Tällä hetkellä jätteet tuskin tilastoituvat tällä tarkkuudella.

Kappaleessa olisi hyvä tuoda myös esille, miten jäteasetuksen kirjanpito vaatimuksessa oleva ”Toiminta, jossa jäte on syntynyt” kytkeytyy yhdyskuntajättemääritelmään ja yhdyskuntajätetilastoihin, kun osa jätteistä voi olla toiminnasta 4 Yhdyskunnat peräisin, mutta ei ole kuitenkaan yhdyskuntajätettä (esim. romuajoneuvot ja sakokaivoliete). Voidaanko toisaalta myös toiminnalla 4 Yhdyskunnat erotella esim. pakkausjätteiden osalta, mikä on peräisin yhdyskunnista ja mikä on muuta kuin asumiseen rinnastettavaa pakkausjätettä. Jätenimikkeen ja toiminnan valinta on tärkeää ohjeistaa myös jätteen haltijoille ja jätteen kuljettajille, jotta siirtoasiakirjoihin ja sitä kautta jäteasemien jäteraportointeihin yhdyskuntajäteperäiset jätteet tilastoituisivat oikein.

Luku 3: Vastuu yhdyskuntajätehuollon järjestämisestä

Kunnan perusvastuu

Kappaleessa 3.1 todetaan, että kunta vastaa mm. asumisessa sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollon järjestämisestä, mukaan lukien saostus- ja umpisäiliöliete, sekä asumisessa syntyvät vaaralliset jätteet (jätelain 32 § 1 mom. 1 ja 2 kohta sekä 2 mom. 2 kohta). Ko. kohdan viittausta tulisi tarkentaa lisäämällä maininta jätelain 32 § 2 momentin 2 kohdan lisäksi myös 1 kohtaan.

Kappaleessa 3.2. todetaan, että kunnan vastuulle kuuluvat asumisessa sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvät yhdyskuntajätteet ja tietyin edellytyksin kivijalkayritysten ja putkikeräysjärjestelmässä kerättävät jätteet. Oppaaseen tulisi tarkentaa, mitä kivijalkayrityksellä tarkoitetaan, sillä jätelain 32 § 1 momentin 3 kohdan mukaan kunnan on järjestettävä liikehuoneistossa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto, joka kerätään kiinteistöllä yhdessä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun jätteen kanssa.

Kappaleen 3.2.6. lääkejätettä käsittelevään osuuteen voisi lisätä viittauksen mahdolliseen tulkintalinjauksen perusteeseen, jonka mukaan kotitalouksien lääkejätteen vastaanottoa apteekissa ei pidetä ammattimaisena jätteen keräystoimintana eikä apteeekeilta edellytetä jätelain 100 §:n mukaista ilmoitusta.

Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu

Kappaleessa 3.3.4, kunnan jätelaitoksen ja kunnan jätehuoltoviranomaisen roolia käsittelevässä osuudessa todetaan, että jos jätteen haltija on tyytymätön jätelaitoksen ratkaisuun, jätteen haltija voi saattaa asian jätehuoltoviranomaisen ratkaistavaksi. Tähän olisi tarpeen tarkentaa, miten asia jätteenhaltijan osalta käytännössä etenee, edellyttääkö asian saattaminen jätehuoltoviranomaisen ratkaistavaksi esimerkiksi kirjallista pyyntöä valituskelpoisen päätöksen saamiseksi?

Kappaleen 3.3.4 TSV-palvelun seuranta ja valvontaa koskevan osuuden ensimmäisessä kappaleessa mainitaan, että valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos valvonnan kohteena oleva TSV-palvelutoiminta tapahtuu pääosin tai kokonaan kyseisen ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella. POPELY toteaa, että mikäli tällainen TSV-palveluja tarjoavan jätelaitoksen ympäristölupa on ELY-keskuksen valvottava, niin ELY-keskukset tekevät kyseisten laitosten TSV-palvelujen valvontaa ympäristölupavalvonnan yhteydessä. Sen sijaan, mikäli valvontatoimi kohdistuisi TSV-asiakkaana olevaan yritykseen, kuuluisi valvonta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tältä osin tekstikappaletta olisi tarpeen tarkistaa. Myös TSV-palvelun seuranta on epäselvää, millä tarkkuudella sitä olisi syytä tehdä.

Kappaleen 3.3.4 TSV-palvelua koskevien tietojen toimittamisvelvollisuutta Materiaalitoriin käsittelevän osuuden ensimmäisen kappaleen viittaus jäteasetuksen 52 §:ään tulee korjata tarkoittamaan 53 §:ää.

Tuottajavastuun rooli yhdyskuntajätehuollossa

Tuottajavastuusäätelyn piiriin kuuluvista tuotteista mainitaan kappaleessa 3.1 paperituotteet, pakkaukset, sähkö- ja elektroniikkalaitteet, paristot ja akut, ajoneuvon renkaat ja ajoneuvot sekä v. 2025 alkaen kalastusvälineet (jätelain 46 ja 48 §). Listauksessa olisi hyvä mainita myös kertakäyttöiset muovituotteet (JL 48 §).

Kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan vastuut

Kappaleen 3.5 sivun 25 alaviitteeseen 23 olisi hyvä lisätä viittaus jätelain 29 §:n 2 momenttiin.

Luku 4: Viranomaiset ja kunnan jätelaitos

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

Kappaleen 4.1 kuvan 1 osalta voisi selventää, mitä tarkoitetaan sillä, että kunnan jätehuoltoviranomaisen tulisi olla jätelaitoksen toiminta-alueen yhteinen?

Kappaleessa 4.3 sivulla 32 todetaan, että yksittäisen operatiivisen velvoitteen hoitaminen ei ole julkinen hallintotehtävä, ja esitetään esimerkkinä kunnan jäteyhtiön kilpailuttama palvelun hankinta. Selvyyden vuoksi kappaleeseen olisi hyvä lisätä myös esimerkki sellaisesta operatiivisten tehtävien kokonaisuudesta, joka katsotaan julkiseksi hallintotehtäväksi.

Alaviite 27 ehdotetaan muutettavaksi muotoon Laki jätelain muuttamisesta 1148/2022.

Luku 5: Yhdyskuntajätteen erilliskeräys

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

Kappaleessa 5.2.3 mainitaan, että jätehuoltomääräyksillä voidaan määrätä jäteasetuksessa säädettyä laajemmista erilliskeräysvelvoitteista, eli erilliskeräysvelvoite voidaan jätehuoltomääräyksissä määrätä koskemaan kuntaa tai sen osaa. Jäteasetuksen tasoa laajemmasta erilliskeräyksestä voidaan jätehuoltomääräyksissä määrätä joko kiinteistön haltijaa sitovana tai vapaaehtoisena palveluna. POPELY pitää tärkeänä, että ohjeessa selvennettäisiin, mitä erilliskeräysvelvoitteen laajentaminen koskemaan koko kuntaa ja kiinteistönhaltijoita sitovana palveluna tarkoittaisi jätteenkuljetusten järjestämisvastuun osalta.

Luku 6: Kunnan vastuulle kuuluvan jätteen kuljetuksen järjestäminen

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

Kappaleessa 6.1, kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta koskevia yleisiä vaatimuksia koskevassa osuudessa todetaan kohdassa 3, että jäte on kuljetettava kunnan määräämään loppukäsittelyyn tai hyödyntämiseen. Epäselvyyden välttämiseksi loppukäsittelyn ja hyödyntämisen sijasta tulisi käyttää jätelain 35 §:n 3 momentin mukaisia termejä vastaanotto- ja käsittelypaikka.

Kappaleen 6.6. ensimmäisessä tekstikappaleessa todetaan, että alueellisten keräysjärjestelmien käyttöönotto edellyttää aina toimivaltaisen viranomaisen, kuten jätehuoltoviranomaisen päätöstä asiasta. Kappaleeseen olisi syytä tarkentaa, minkä muiden toimivaltaisten viranomaisten päätöksiä alueellisten keräysjärjestelmien käyttöönotto mahdollisesti edellyttäisi.

Luku 7: Poikkeukset velvollisuudesta liittyä kunnan järjestämään jätehuoltoon tai kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 8: Jätehuoltopalvelujen laatuvaatimukset ja palvelujen hankinta

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

Kappaleessa 8.2.1 mainitaan seuraavaa: "Jätteenkuljetuspalveluja tarjoavien yritysten toiminta on oltava hyväksytty ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin (jätelain 94–99 §). Kuljettajan on pyynnöstä annettava jätteen haltijan, jätehuolto- tai ympäristönsuojeluviranomaisen tai kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta järjestävän kunnan jätelaitoksen nähtäväksi voimassa oleva ote jätehuoltorekisteristä tai muutoin osoitettava, että toiminta on hyväksytty jätehuoltorekisteriin." ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ohjeeseen olisi syytä tarkentaa, miten muutoin voidaan osoittaa, että toiminta on hyväksytty jätehuoltorekisteriin?

Luku 9: Jätehuollon rekisterit ja kirjanpito jätteistä

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 10: Jättemaksut ja kuluttajansuoja

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

-

Luku 11: Kunnan jätehuoltomääräykset ja neuvonta

Voitte kirjoittaa kommenttinne ko. osa-alueesta alla olevaan tekstikenttään

Kappaleessa 11.2 todetaan sivulla 72, että kunnan jätehuoltomääräyksistä on valitusoikeus kunnan jäsenellä (ja asianosaisella) sekä yhteisen jätehuoltoviranomaisen päätökseen myös kaikilla jätehuoltoviranomaisessa mukana olevilla kunnilla ja niiden jäsenillä. Kappaleeseen tulisi lisätä, että jätelain 138 § mukaisesti valitusoikeus on myös mm. ELY-keskuksella.

Muuta lausuttavaa

Voitte kirjoittaa mahdolliset muut kommenttinne olevaan tekstikenttään

Jätelain 98 §:ssä on säädetty jätehuoltorekisteriotteesta, joka on mm. pidettävä mukana kuljetuksen aikana sekä pyydettyäessä esitettävä valvontaviranomaisille ja poliisille. Mikäli jätteenkuljettaja laiminlyö jätelain 98 §:ssä säädetyn velvollisuuden pitää mukanaan otetta jätehuoltorekisteristä, voi valvontaviranomainen määrätä jätteenkuljettajan maksamaan laiminlyöntimaksun (JL 131-133 §). Ennen maksun määräämistä kyseisestä laiminlyönnistä valvontaviranomaisen on ensin huomautettava laiminlyöjää kirjallisesti ja kehoitettava tätä samalla maksun uhalla olemaan toistamatta laiminlyöntiä. Maksu voidaan määrätä, jos toiminnanharjoittaja toistaa laiminlyönnin

seuraavan kahden vuoden aikana huomautuksen antamisesta tai edellisen maksun määräämisestä (JL 133 §).

Käytännön valvontatyössä on tullut esille tapauksia, joissa ELY A:n jätehuoltorekisteriin hyväksymä jätteenkuljettaja on laiminlyönyt velvollisuutensa pitää mukanaan jätehuoltorekisteriotetta ja tämä laiminlyönti on tullut esille ELY B:n toimialueella. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pitää tärkeänä, että nyt päivitettävässä jätelakioppaassa ohjeistettaisiin tällaisen tilanteen osalta, kumpi ELY antaa kehotuksen? ELY A joka on rekisteröinyt toiminnan vai ELY B, joka on havainnut rikkeen? POPELY pitää tärkeänä ohjeistusta menettelytapojen selventämiseksi ja yhtenäisyyden varmistamiseksi.

Anttila Tarja
Pohjois-Pohjanmaan ELY

Similä Kirsi
Pohjois-Pohjanmaan ELY